

Astrid Mayer trivs bra i Vaubam – ett av världens mest hållbara kvarter.

FOTO PETRA MARTINSSON

Gröna korridorer som knyter samman naturområden så att djur och växter kan röra sig fritt. Inhemska växter.

Inga större trädgårdar. I stället stora gemensamma stråk och parker.

Stadsplanering. Staden detaljstyr vissa delar, exempelvis grönytor.

Medborgarinflytande. Invånarna bestämmer mycket själva, som bilfria områden.

Astrid bor i en

Grönskan klättrar längs fasaderna. Knappt några bilar syns på gatorna och på balkongerna sitter solceller. Välkommen till Astrids kvarter – ett av världens mest hållbara. TEXT PETRA MARTINSSON & MONIKA STECZKÓ

Från sitt matsalsfönster tittar Astrid Mayer ut på sin uteplats. Här i området är de små, i stället finns stora dungar och parker. Överallt är grönskan påfallande, och den relativa tystnaden. En spårvagnslinje löper tvärs genom stadsdelen.

Astrid Mayer bor i Vauban som ligger i staden Freiburg i sydvästra Tyskland.

– Det bästa med att bo här är att det inte finns några bilar. Att gatorna är bilfria gör det enklare att kommunicera, och lära känna sina grannar, säger Astrid Mayer.

Hon äger själv ingen bil, och flyger inte heller. Cykeln är hennes transportmedel. När familjen letade bostad för 15 år sedan var det mest en slump att de slog sig ned här. Astrid gjorde livsstilen till sin och i dag håller hon seminarier på temat hållbar stadsutveckling.

Vauban är byggt på tidigare militär mark. Efter andra världskriget tog den franska militären över området som förblev franskt fram till murens fall. Freiburg, en stad som länge legat i framkant med sitt miljötank, lät Vauban bli en experimenterande stadsdel som

snart blev en modell för hållbara stadsdelar världen över. Hållbarhet mäts på olika sätt som koldioxidutsläpp per person, grönska per kvadratmeter och luftkvalitet.

I dag finns här cirka 2 000 bostäder för cirka 5 600 personer, majoriteten hyresgäster.

Astrid Mayer bor i det arkitektritade bostadsområdet Solarsiedlung, där alla hus är så kallade plusenergihus med solpaneler på taken. I hennes hyresradhus är väggarna så välisolerade att det knappt behövs någon uppvärmning. Ytterväggarna är nära 40 centimeter tjocka och fönsterglasen tredubbla.

– På hösten blir det visserligen inte mer än 18-19 grader på undervåningen. Men det räcker.

Stadsdelen är byggd enligt konceptet 15-minuters stad. Det ska inte ta mer än en kvart att ta sig till det mest nöd-

60
procent.
Så många
av Vaubans
cirka 2 000
bostäder
är hyres-
rätter.

Solceller på balkonger ger el till det egna hushållet. Solceller på hustaken ger energi till hela området.

Energisnåla bostäder. Normen är passivhus som behåller värme och minimerar energiförluster. Plusenergihus ger mer energi än de tar.

FOTO GETTY IMAGES

FOTO GETTY IMAGES

Få parkeringar i området. I stället två dyra och avlägsna parkeringshus, samt cykelstråk och spårvagn.

grün oas

vändiga i livet utan bil – som barnomsorg, mataffär och sjukvård.

Det är inte förbjudet att äga bil men parkeringsmöjligheterna är få och dyra. Bilägarna är hänvisade till två garage i var sin ände av stadsdelen. Här kostar det cirka 27 000 euro att köpa en plats och 60 euro i månaden att hyra.

Men bilpooler råder det inte någon brist på.

Att Vauban ska vara fritt från parkeringsplatser är ett beslut som invånarna tagit själva. Men ändå är det ingen som tittar snett på bilägarna, enligt Astrid.

– Det är över huvud taget ingen moralisk fråga. Man behöver bara inte bilen, och det är man glad över.

Merparten av bostäderna – runt 60 procent – är hyresrätter. Aktörer som är intresserade får ansöka om projekt och staden väljer ut vilka som får köpa mark.

– Staden säljer inte till investerare som vill gå med vinst, utan till den som

de tror kommer att göra något intressant, säger Astrid Mayer.

Vauban ska också vara ekonomiskt och socialt hållbart. Invånarna är organiserade och har stora möjligheter att fatta beslut som rör deras stadsdel. Här finns också studentlägenheter och en hel del sociala bostäder.

Trots strävan efter bebyggelse för en blandad befolkning pekar Astrid ut gentrifieringen som ett möjligt hot mot Vaubans framtid. När området var i sin linda sålde staden mark till låga priser och vanliga familjer med olika inkomster flyttade in. I dag är efterfrågan på bostäderna hög och huspriserna skenar.

Astrids hyresvärd vill ha 12 euro per kvadratmeter i månadshyra, cirka 11 150 kronor för 80 kvadrat. I Tyskland betalar man alltid kallhyra.

Även om hyrorna inte har stigit i

samma takt är invånarna rädda för att de snart gör det.

– I princip behöver man vara läkare och advokat med två höga inkomster för att kunna bo här. Dessvärre är det likadant i hela Freiburg.

Trots oron är Astrid Mayer övertygad om att hennes stadsdel tillhör framtiden, och att den är möjlig i Sverige och andra länder. Men att skapa nya Vauban kostar, säger hon. Städerna måste lägga kraft, pengar, tid och framför allt välkomna invånarnas idéer.

– Metoderna finns, det handlar bara om viljan. ☺

